

**„Powojenna rewaloryzacja założenia pałacowo-ogrodowego
Łazienek Królewskich (obecnie Muzeum Łazienki Królewskie)
wraz z terenem Łazienek Północnych (obecny park Agrykoła)
i Ogrodem Botanicznym Uniwersytetu Warszawskiego”**

dr inż. architekt krajobrazu Anna Majdecka-Strzeżek

4 października 2023 r.

OW SARP, Pałac Konstantego Zamoyskiego, ul. Foksal 2, Warszawa

Organizator

Współorganizator

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Mecenas Muzeum

Partnerzy

MGGP&ERO

Komitet Honorowy obchodów rocznicowych prof. Longina Majdeckiego

Łazienki Królewskie zniszczone w czasie II Wojny Światowej rozpoczęto odbudowywać zaraz po jej zakończeniu. Głównym projektantem odbudowy był konserwator m.st. Warszawy Jan Dąbrowski, kierownikiem budowy Kazimierz Peter, kierownikiem odnowienia malowideł Bogdan Marconi, a ekspozycji wnętrz Marek Kwiatkowski.

Rewaloryzację Parku Łazienkowskiego powierzono Longinowi Majdeckiemu z pracowni Terenów Zieleni Biura Projektów Budownictwa Komunalnego „Stolica”.

Prace projektowe i studialne parku realizowano od początku lat 60-tych XX wieku aż do końca lat 70-tych XX wieku.

LONGIN MAJDECKI

autor projektu rewaloryzacji parku Łazienki Królewskie

Jako podstawę interpretacyjną dla wykonania projektu przyjęta została jego postać parku z końca XVIII wieku.

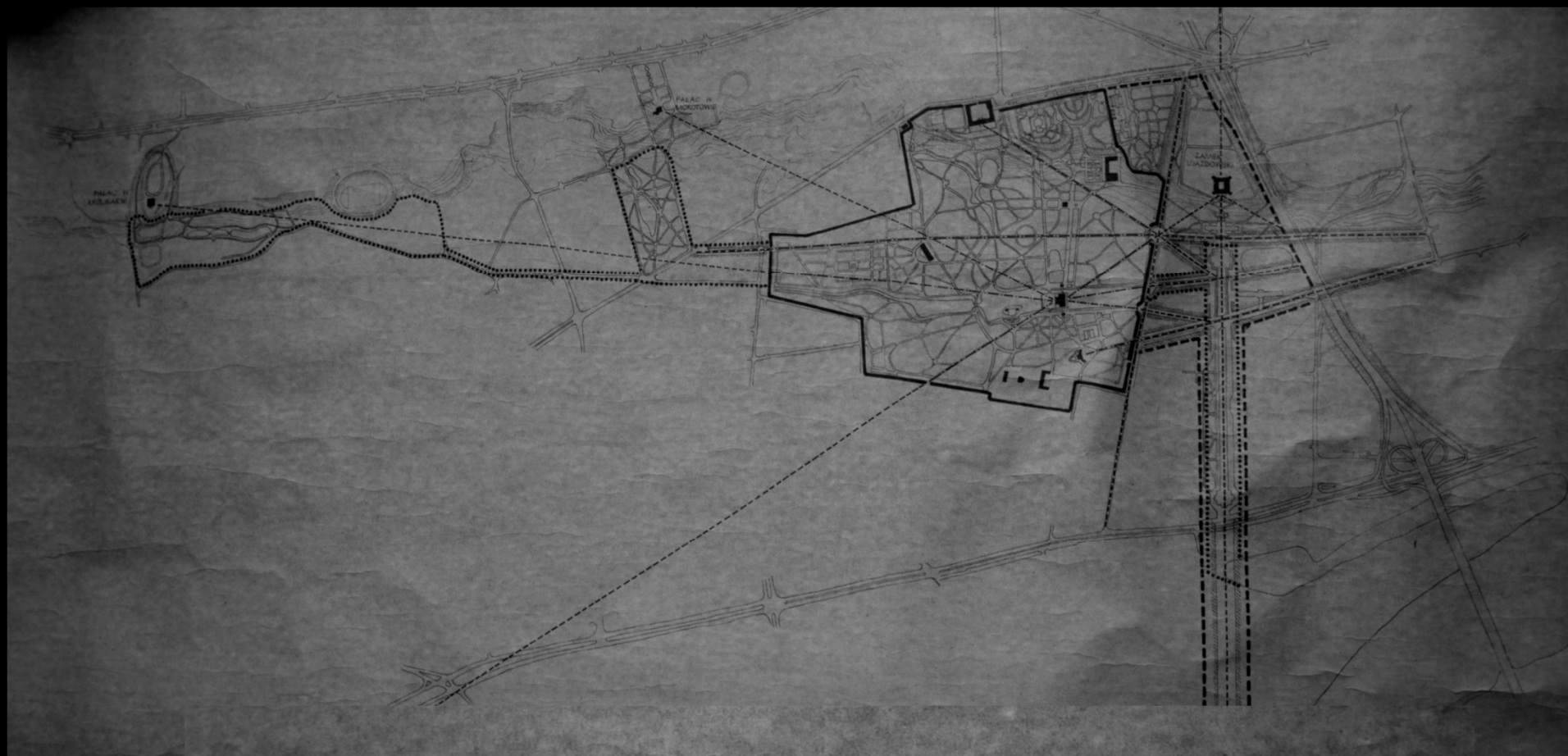
Wykonanie opracowania poprzedzone zostało staranną kwerendą oraz wykonaniem szeregu analiz w tym: analizy historycznej, przyrodniczej, przemian kompozycyjno – przestrzennych od XVIII po XX wiek, powiązań z otaczającym krajobrazem, przemian terytorialnych parku, stanu zachowania, analizy wiekowej drzewostanu i innych....

Warto przypomnieć, że L. Majdecki zastosował analizę wiekową drzewostanu w rewaloryzacji parku po raz pierwszy w Polsce.

Opracowanie projektowe obejmowało zarówno rewaloryzację historycznej części parku, jak również zagospodarowanie nowych terenów i powiązanie ich w jedną kompozycyjno – funkcjonalną całość.

Projekt został zrealizowany.

POWIĄZANIA KOMPOZYCYJNO – PRZESTRZENNE

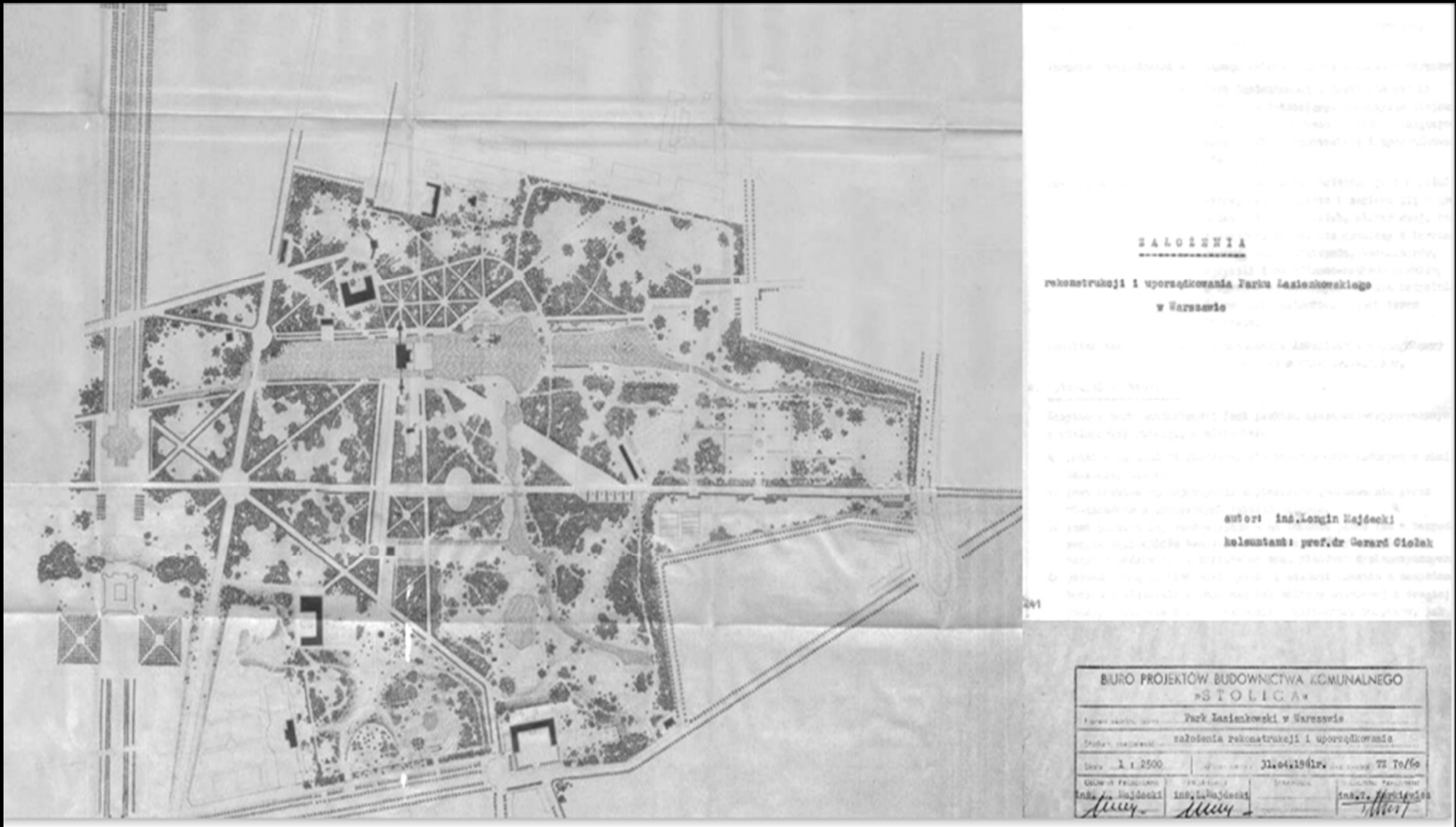
LEGENDA :

- WSPÓŁCZESNA GRANICA ŁAZIENEK
- - - - - ZEWNĘTRZNE OSI WIDOKOWO - KOMPOZYCYJNE
- . - . - . PRZEBIEG OSI WIDOKOWO - KOMPOZYCYJNYCH W GRANICACH ŁAZIENEK
- ===== ZEWNĘTRZNE OSI WIDOKOWO - KOMPOZYCYJNE ZASTRZEŻONE DO UTRZYMANIA I REWALORYZACJI
- GRANICA STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ NA TERENACH ŚCIŚLE POWIĄZANYCH Z
- GRANICA STREFY OCHRONY EKOLOGICZNEJ

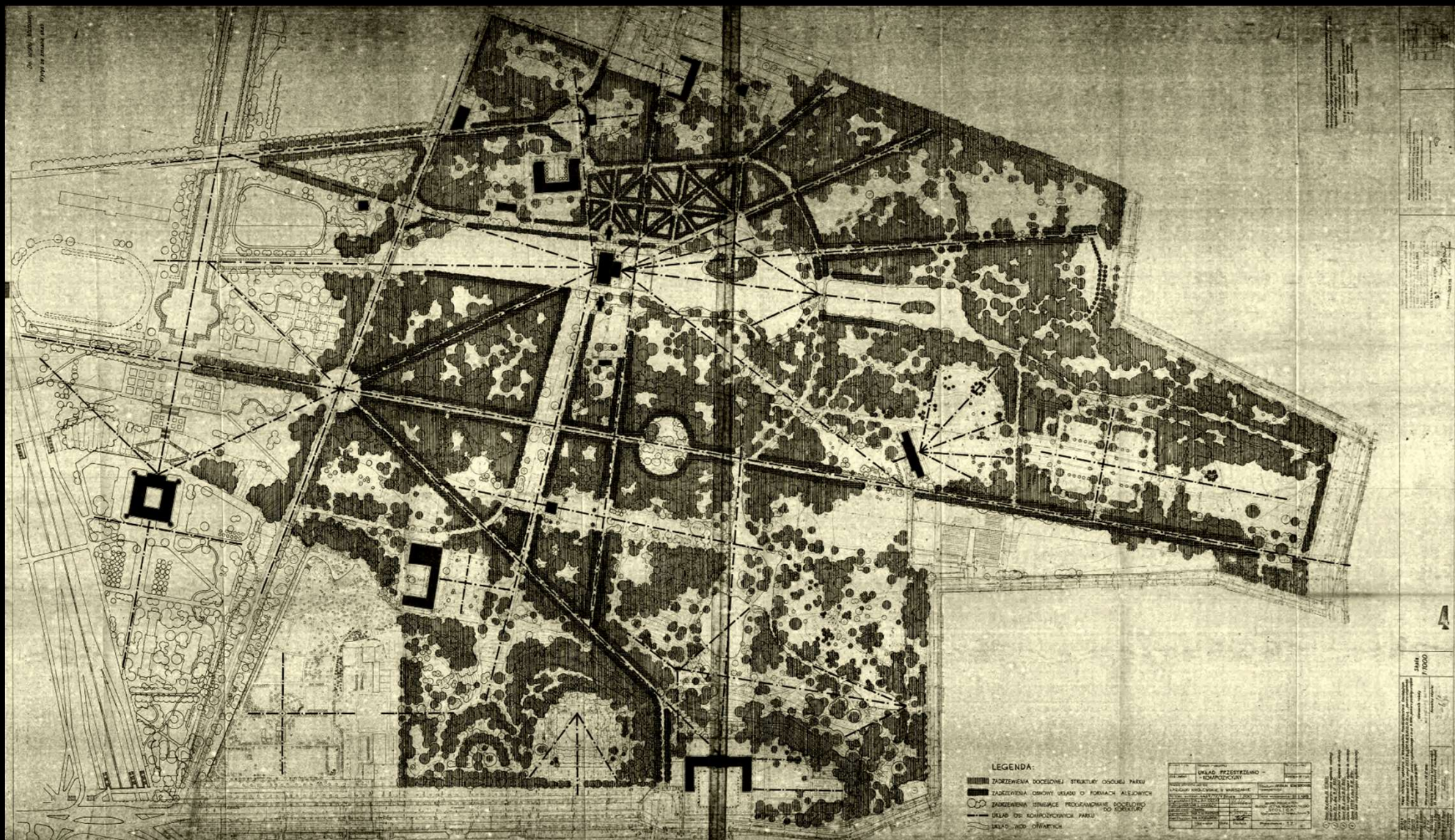
ANALIZA WIEKOWA DRZEWOSTANU

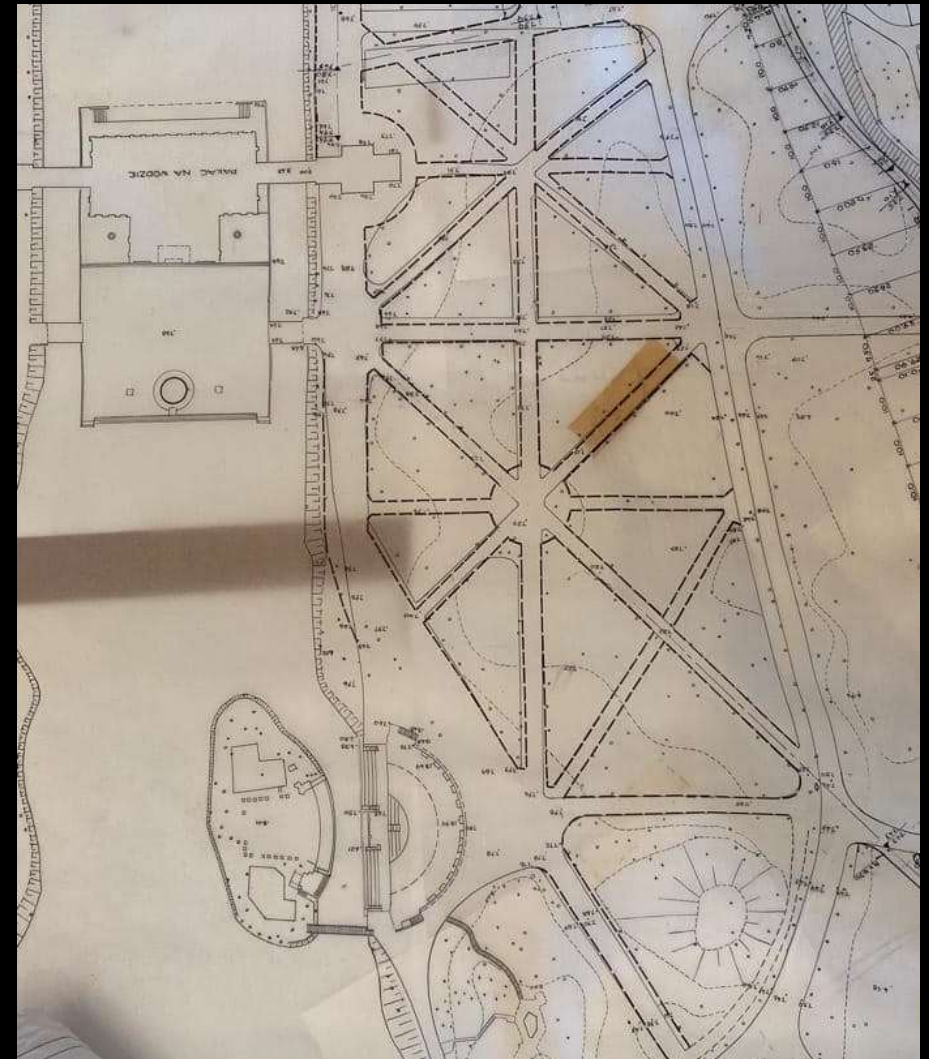
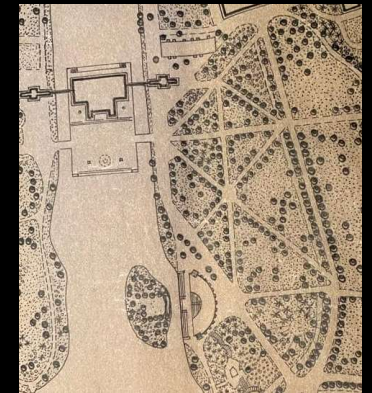
ZAŁOŻENIA REKONSTRUKCJI I UPORZĄDKOWANIA PARKU ŁAZIENKOWSKIEGO – 1961 ROK

KONCEPCJA REWALORYZACJI PARKU ŁAZIENKOWSKIEGO 1967

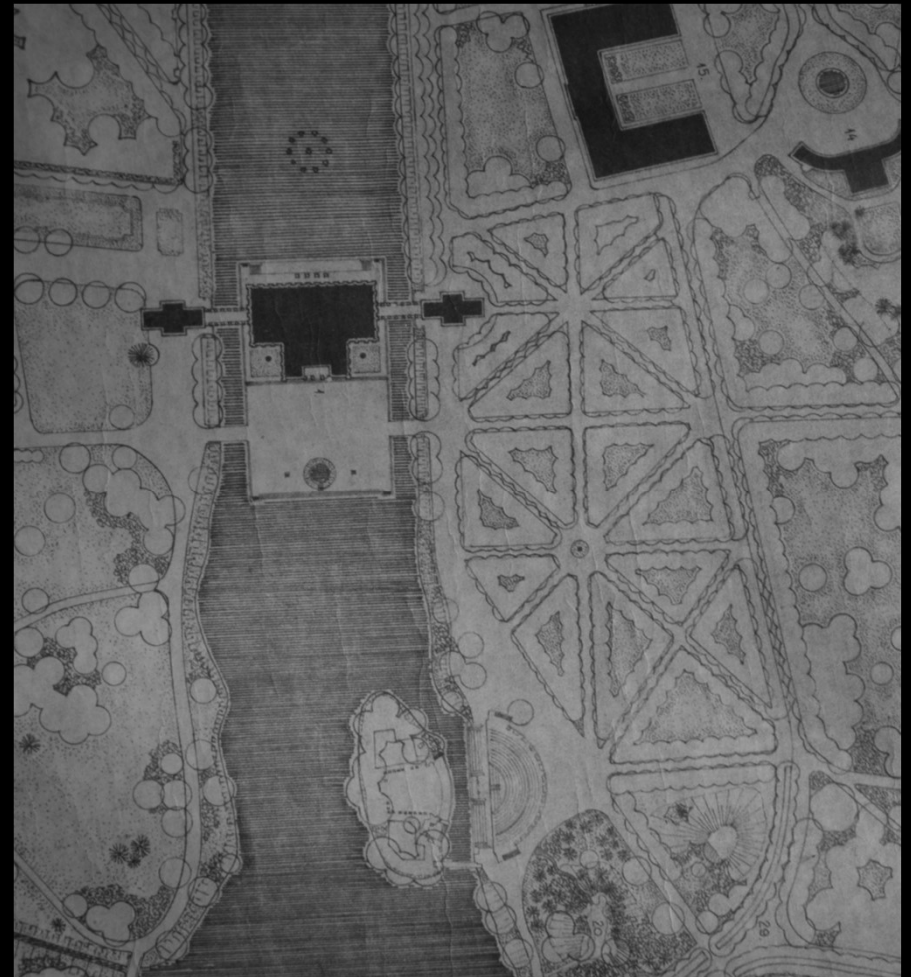

ŁAZIENKI KRÓLEWSKIE,
PAŁAC NA WODZIE I AMFITEATR
RYSUNEK HISTORYCZNY, STUDIALNY
I STAN WSPÓŁCZESNY

Pałac na Wodzie i jego najbliższe sąsiedztwo cechuje trwałość kompozycji. Oś łącząca pałac z amfiteatrem jest najkrótszą w całym zespole pałacowo-parkowym.

OTOCZENIE POMNIK A CHOPINA

Ideę upamiętnienia Fryderyka Chopina rozpoczęły działania Komitetu Budowy Pomnika Chopina w Warszawie w roku 1901.

W roku 1924 zdecydowano o lokalizacji pomnika w sąsiedztwie Belwederu, w miejscu sadu, który od tego momentu stał się częścią Parku Łazienki Królewskie. *(Foto poniżej)*

Architekt Oskar Sosnowski zaprojektował cokół pod pomnik i towarzyszącą mu sadzawkę. Rzeźba postaci Chopina została stworzona przez Wacława Szymanowskiego. Realizacja 1926 rok.

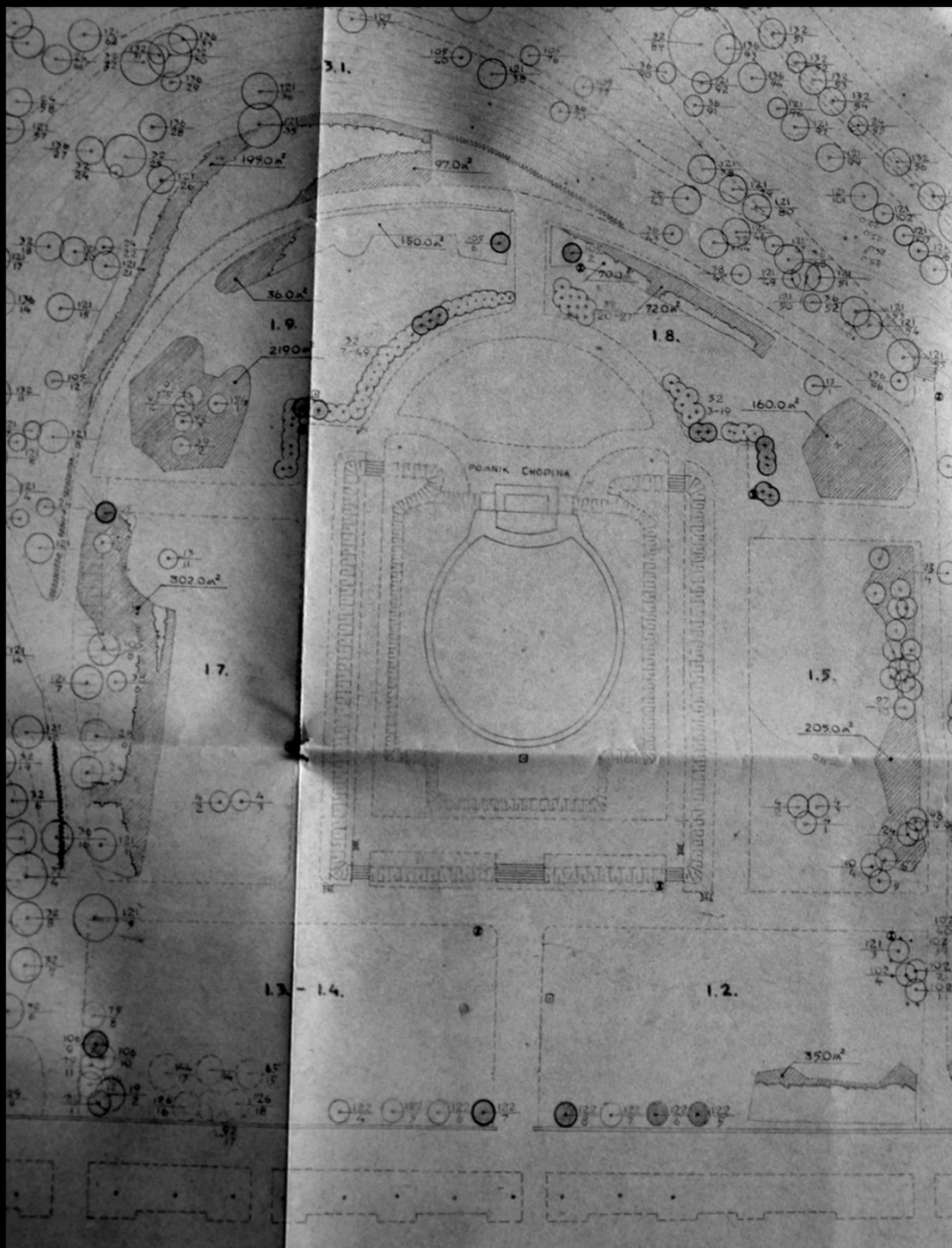
OTOCZENIE POMNIKA CHOPINA STAN NA 1963 ROK

Na rysunku z opracowania projektowego Łazienek Królewskich autorstwa L. Majdeckiego widoczne jest ukształtowanie terenu z dwiema skarpami, z niecką basenu, pomnikiem Chopina oraz przetrwałą roślinnością.

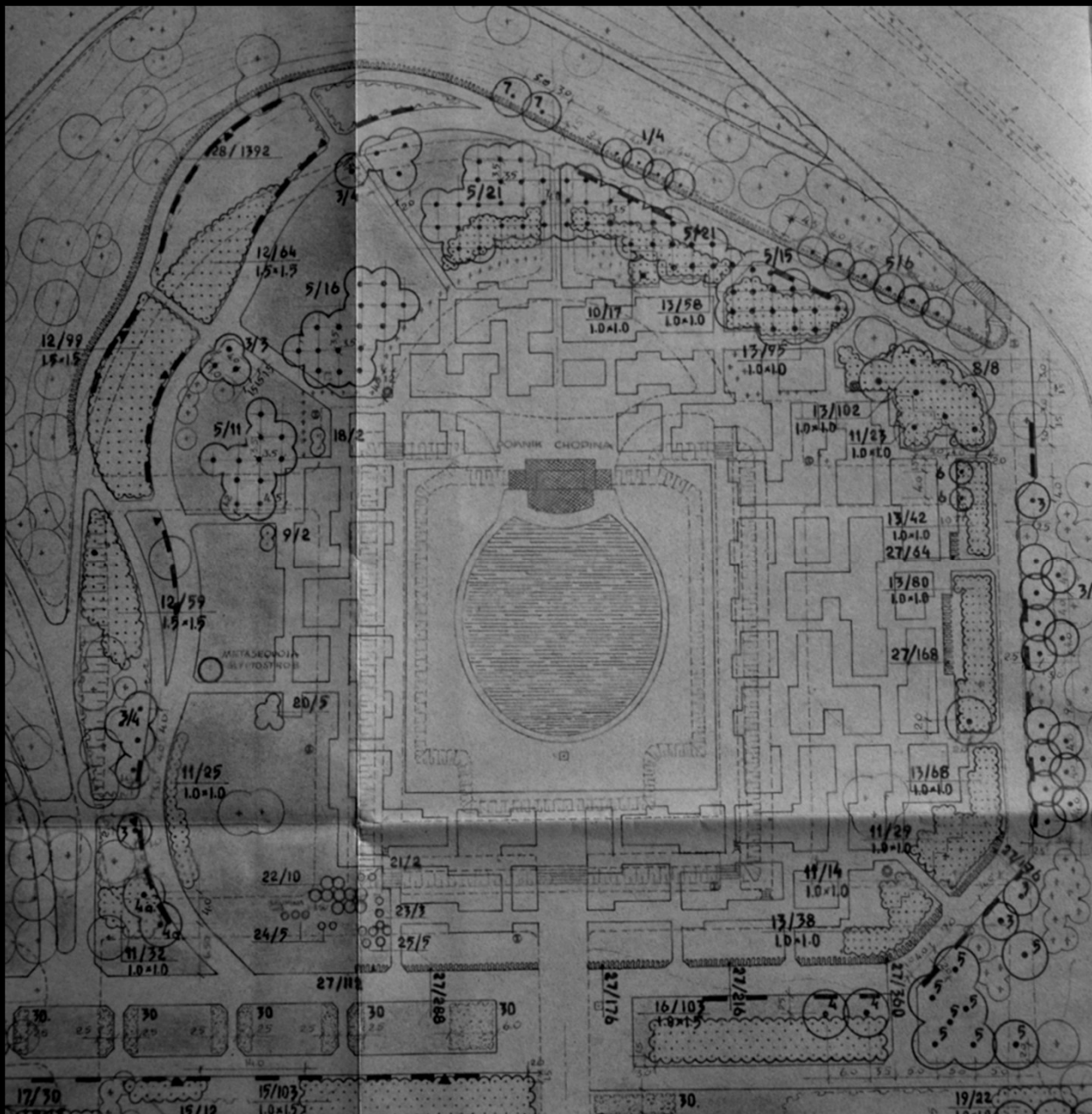
Zawarto tu wskazania dotyczące wykorzystania istniejącej roślinności. Ukazany jest także wiek drzewostanu.

Celem planowanej inwestycji było zagospodarowanie terenu jako widowni koncertów plenerowych.

Nowy układ dróg i kwater roślinnych wypełnionych pachnącymi roślinami, głównie różami uzyskał nieformalną nazwę amfiteatru różanego

AMFITEATR RÓŻANY PRZY POMNIKU CHOPINA

Projekt objął swym zasięgiem zarówno amfiteatr przy pomniku Chopina jak i sąsiadujący obszar Dębowej Góry.

Zaprojektowano:

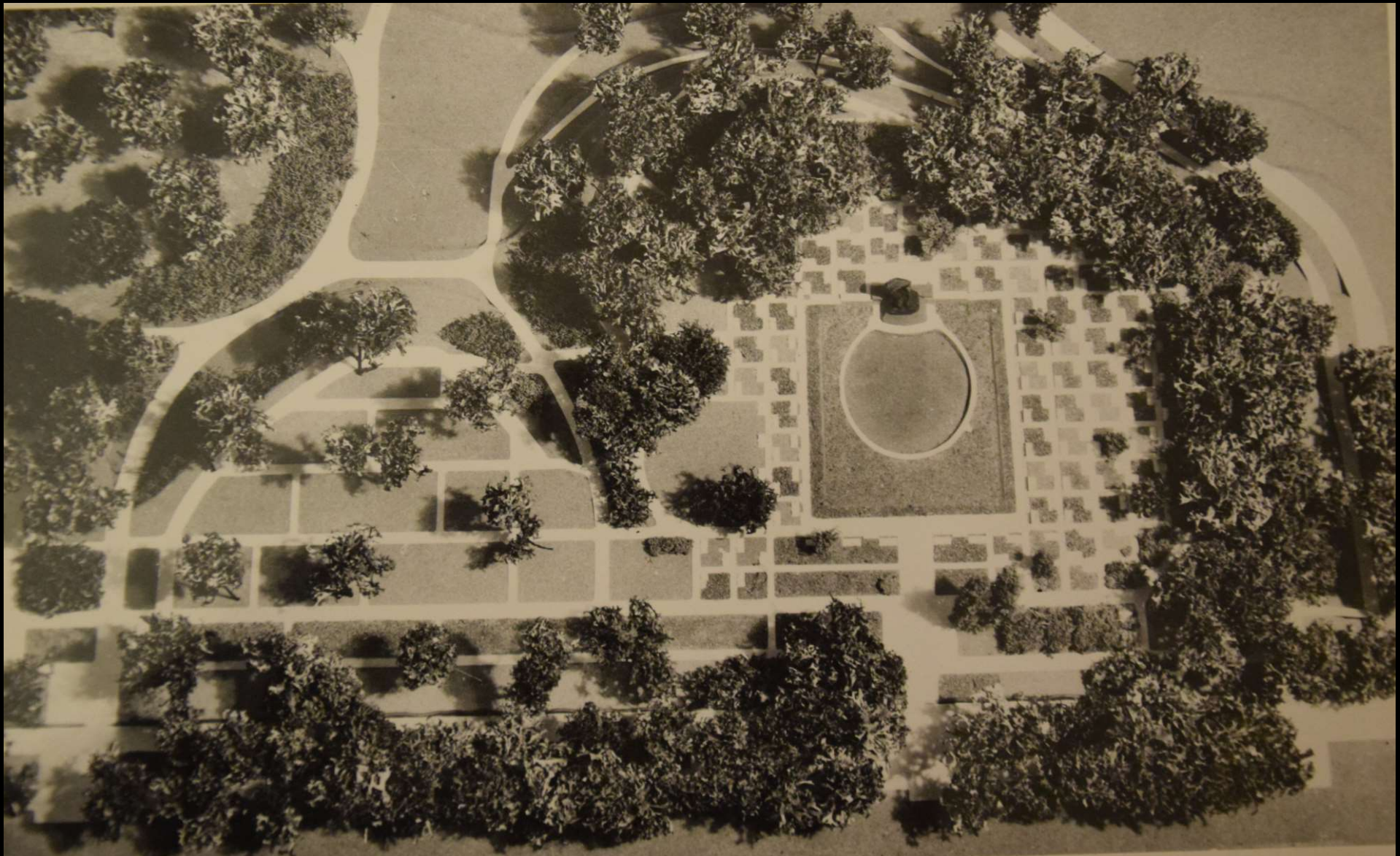
- nowe otoczenie pomnika Chopina z korekturą starego drzewostanu
- nowy układ komunikacyjny
- nowe nasadzenia roślinne z wykorzystaniem pachnących róż

Wykonano remont basenu przy pomniku wraz ze spłyceniem jego głębokości

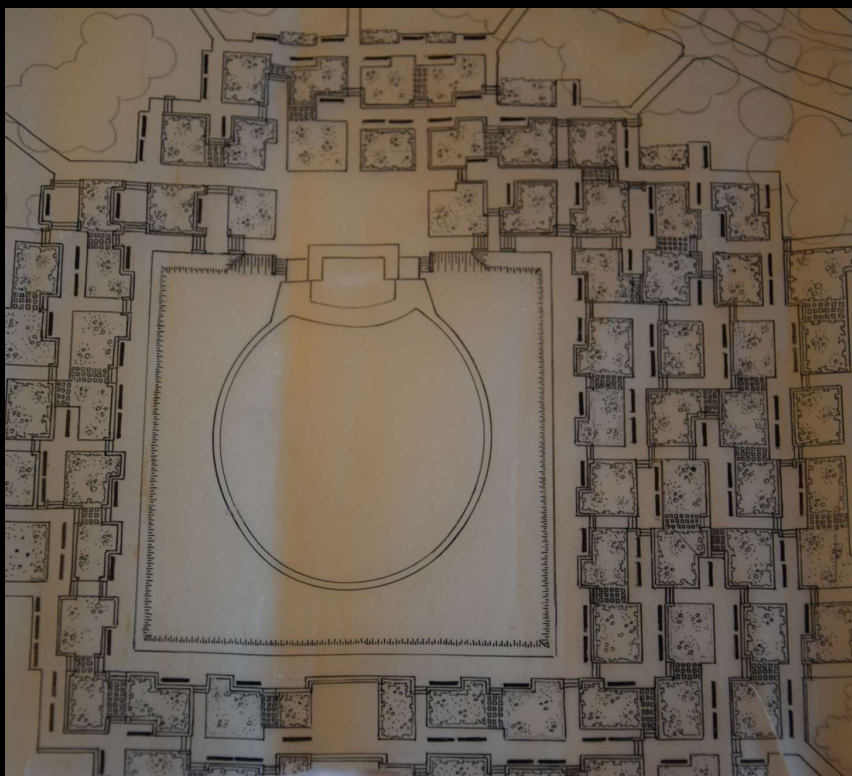
Przestawiono bramę
wejściową do parku na oś
nowej kompozycji amfiteatru.

MAKIETA OTOCZENIA POMNIKA FRYDERYKA CHOPINA W ŁAZIENKACH

1

AMFITEATR RÓŻANY PRZY POMNIKU CHOPINA PROJEKT I STAN PO REALIZACJI

Projekt: **Longin Majdecki**

z zespołem:

Wiesława Michalczyk, Waleria Roszak, Zofia Bąk

Powierzchnia 6 ha

Pojemność amfiteatru: 1100 miejsc

AMFITEATR RÓŻANY, lata 70. , 80. XX wieku.

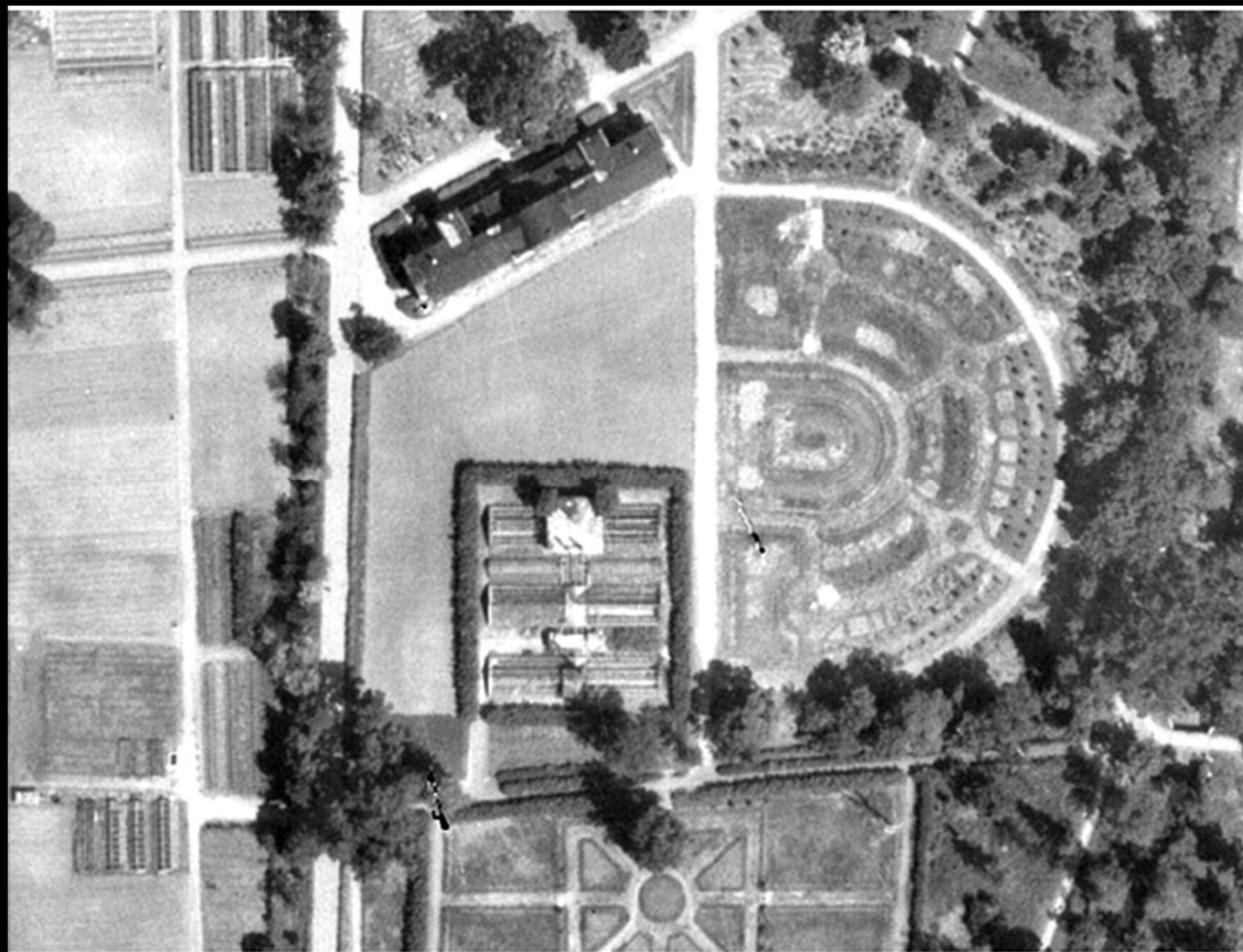

AMFITEATR RÓŻANY, DZIEŃ KONCERTOWY 2022 r.

ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ NOWEJ ORANŻERII

Teren przy Nowej Oranżerii / Palmiarni wykorzystywany był jako ogrodnicze zaplecze produkcyjne. Koncepcja zagospodarowania przewidywała zgodnie z założeniami scalenie tej części z resztą parku oraz budynkiem oranżerii i nadanie jej parkowego charakteru.

Na zdjęciu obok
stan po 1945 roku.

ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ NOWEJ ORANZERII

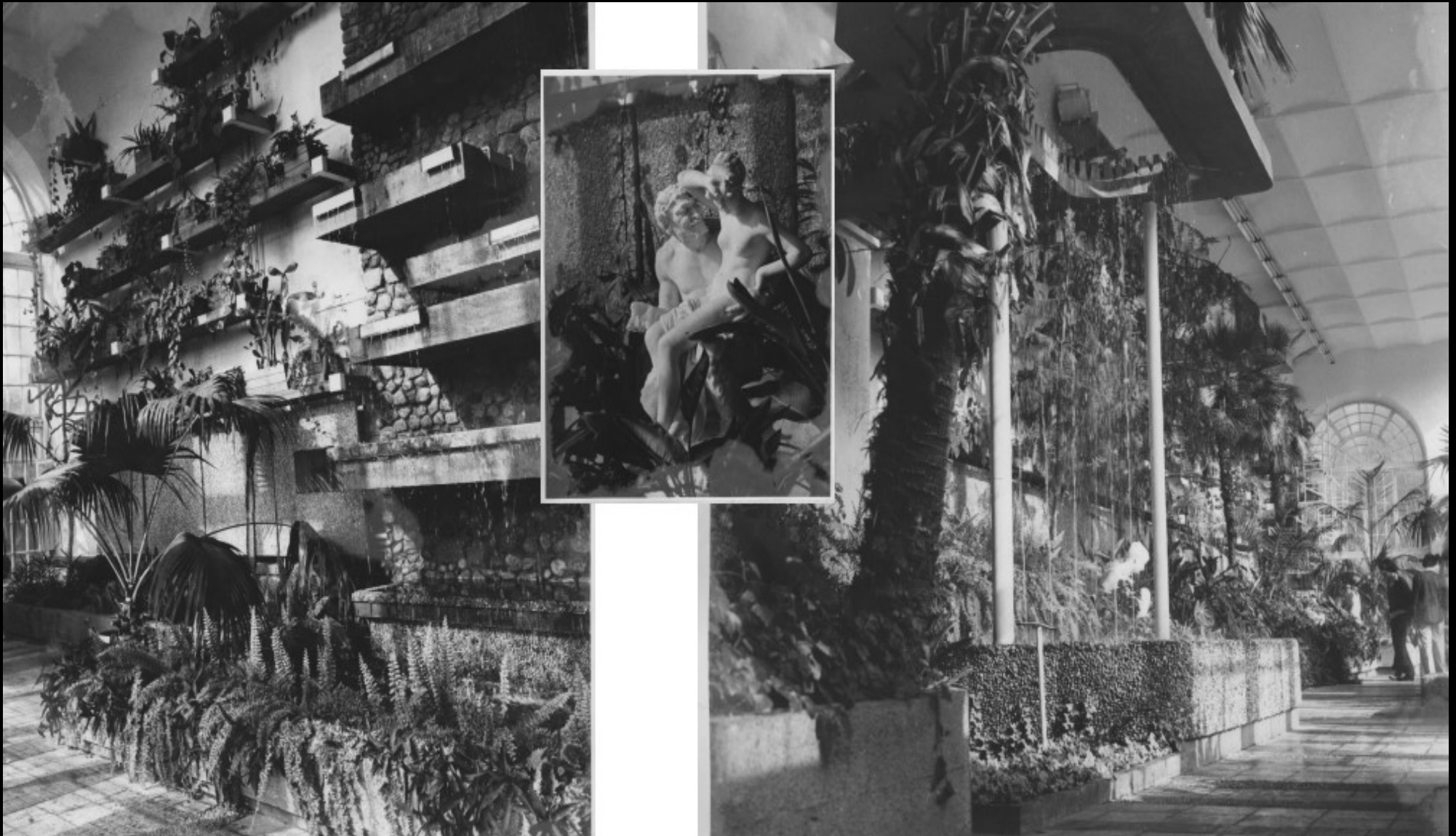
Na zdjęciu poniżej fragment opracowania projektowego Longina Majdeckiego

ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ NOWEJ ORANZERII – lata 70. XX wieku

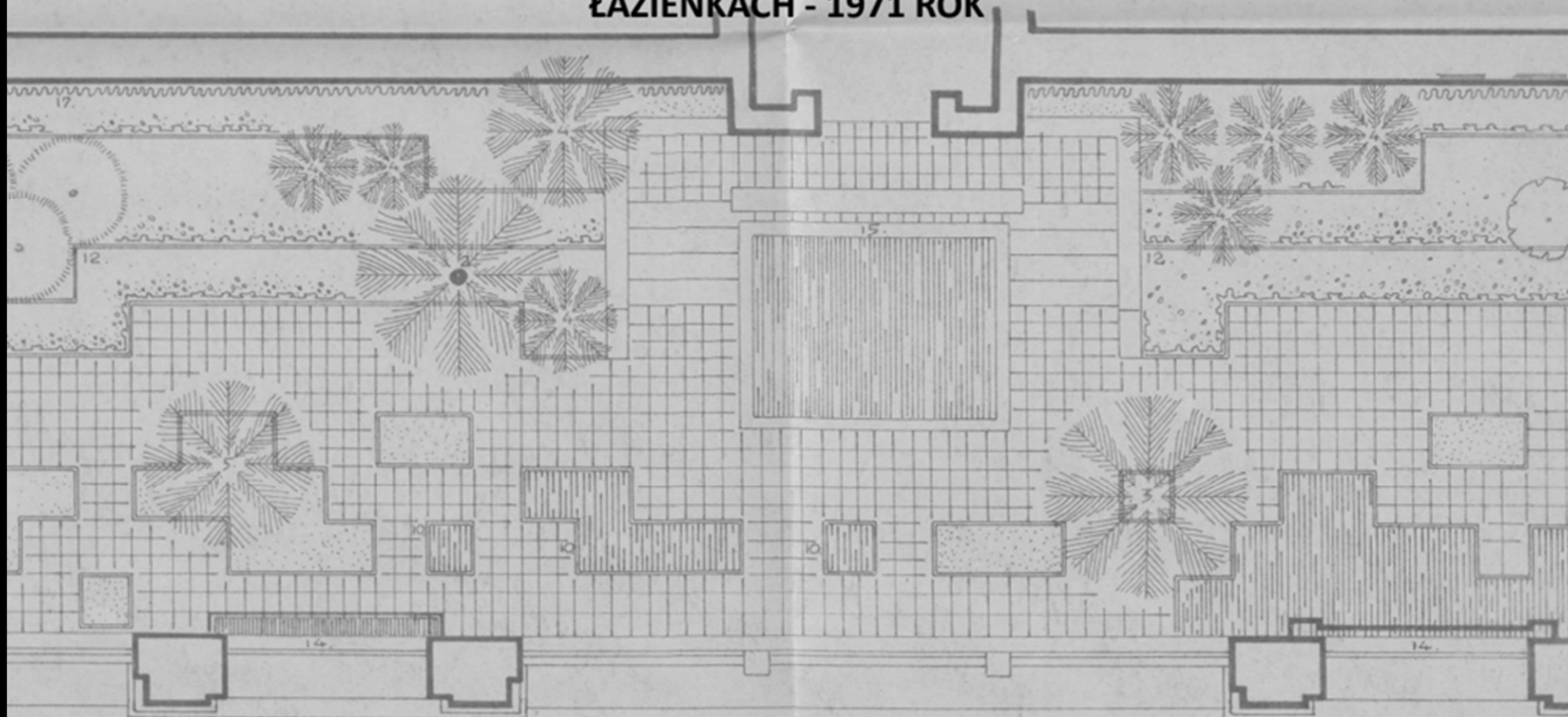
OGRÓD ZIMOWY W PALMIARNI PO REALIZACJI - wg PROJEKTU L. MAJDECKIEGO

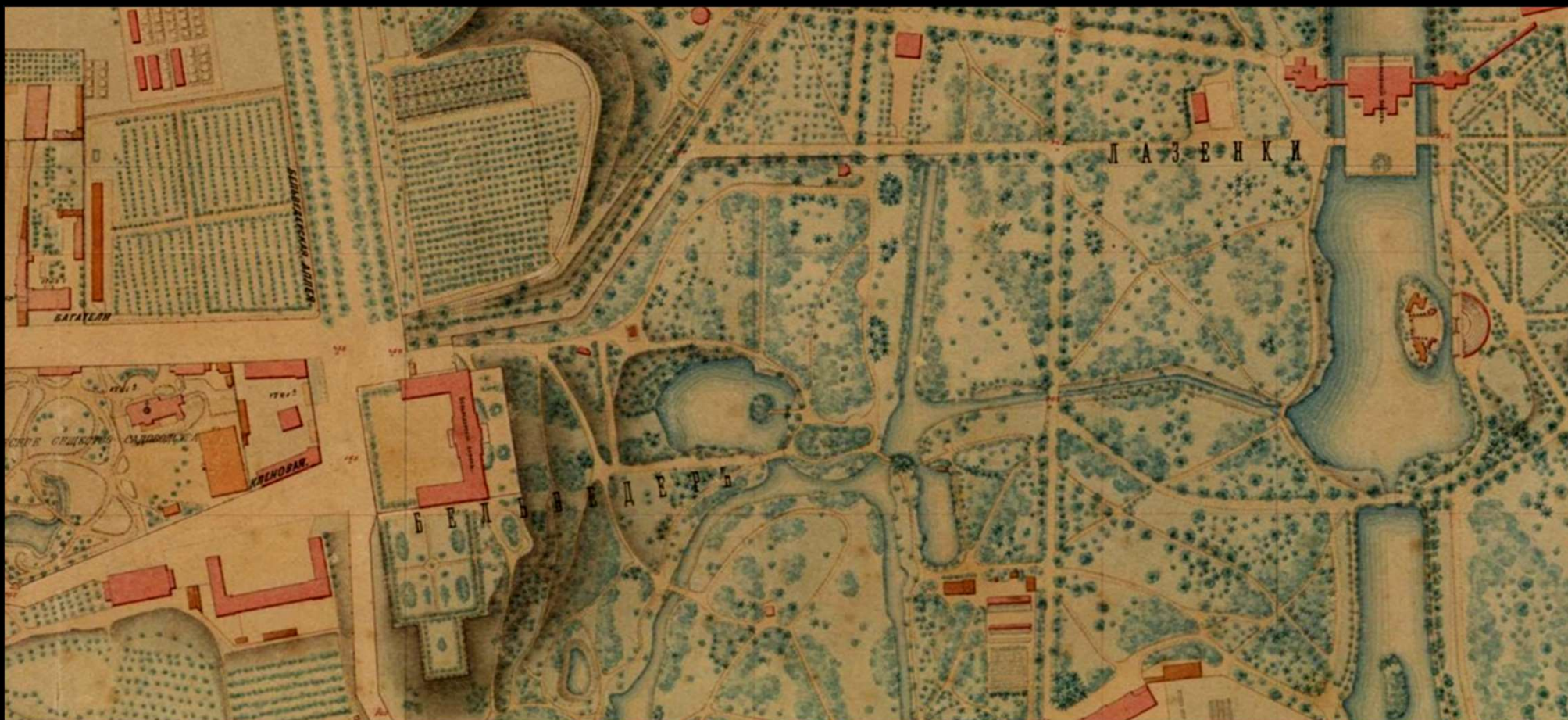
OGRÓD ZIMOWY W PALMIARNI PO REALIZACJI WG PROJEKTU L. MAJDECKIEGO

**PROJEKT KONCEPCYJNY ZAGOSPODAROWANIA OGRODU ZIMOWEGO W PALMIARNI W
ŁAZIENKACH - 1971 ROK**

ŁAZIENKI KRÓLEWSKIE – OGRÓD BELWEDERSKI

OGRÓD BELWEDERSKI

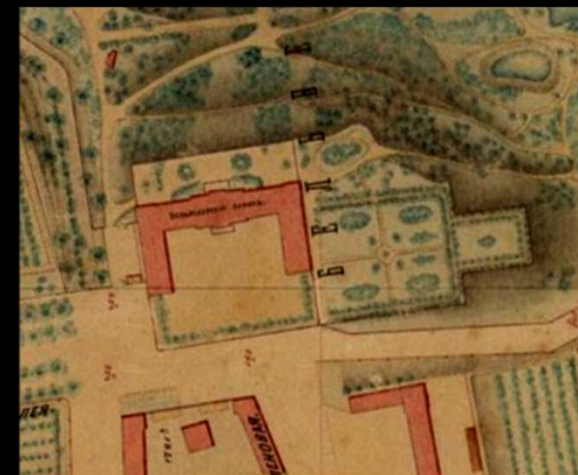
lata 30.XIX wieku

II połowa XIX

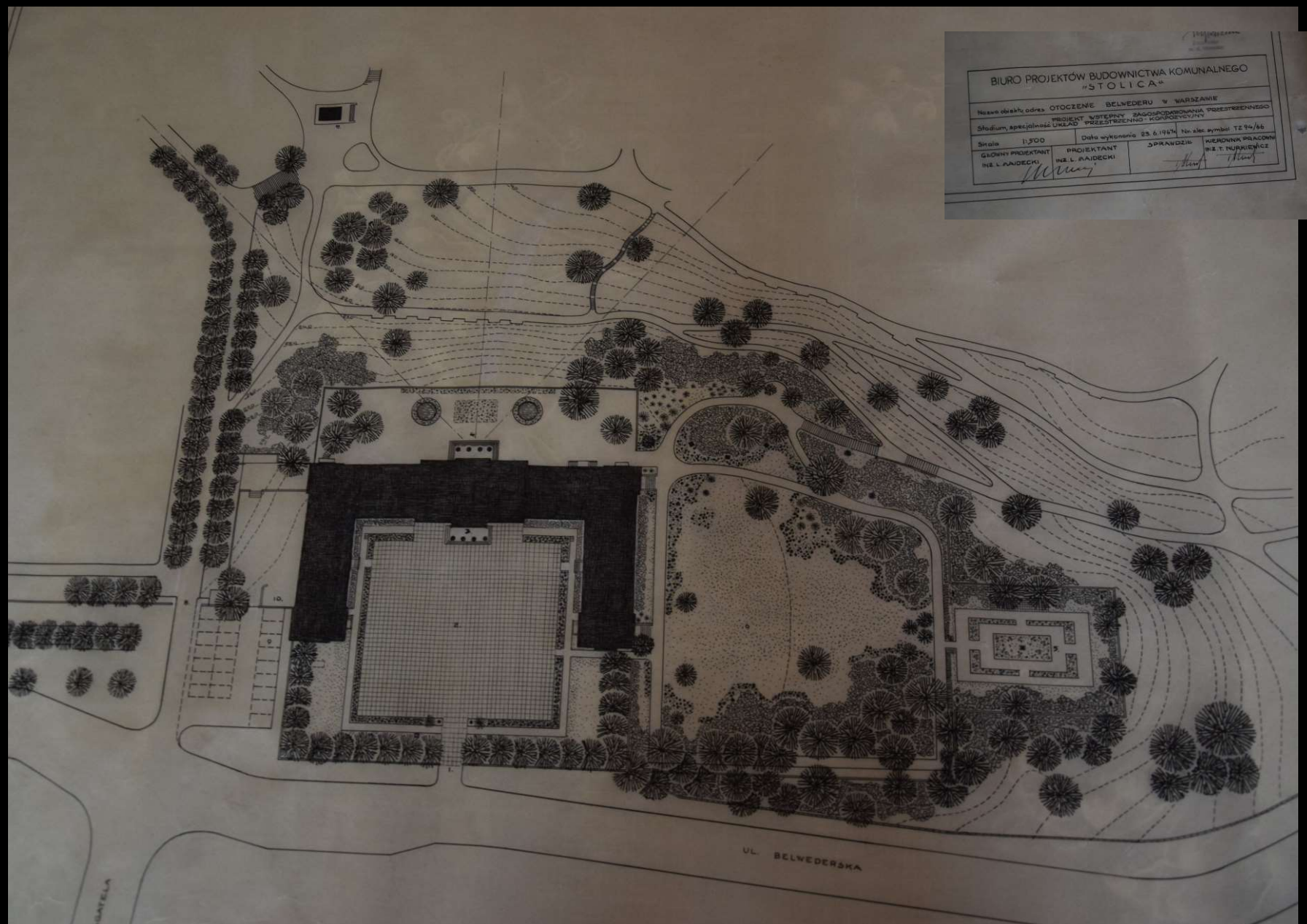

PRZEMIANY CZĘŚCI PRZYPAŁACOWEJ PARKU BELWEDERSKIEGO XIX WIEK

BELWEDER

PROJEKT WSTĘPNY ZAGOSPODAROWANIA 1967

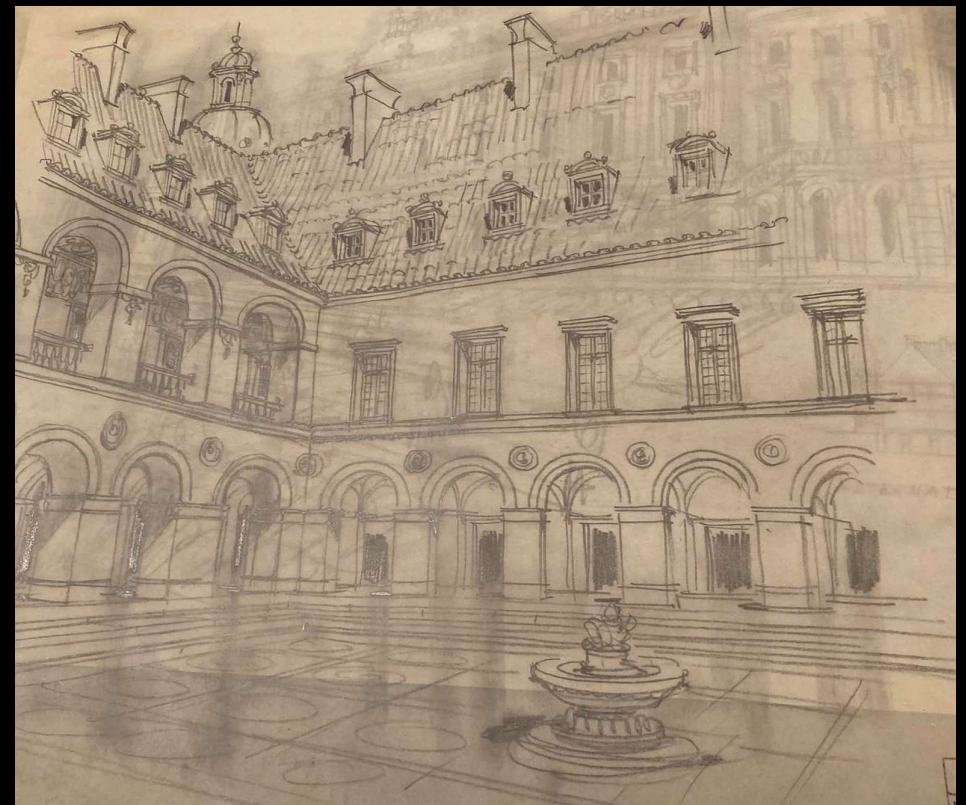
ŁAZIENKI PÓŁNOCNE – ZAMEK UJAZDOWSKI

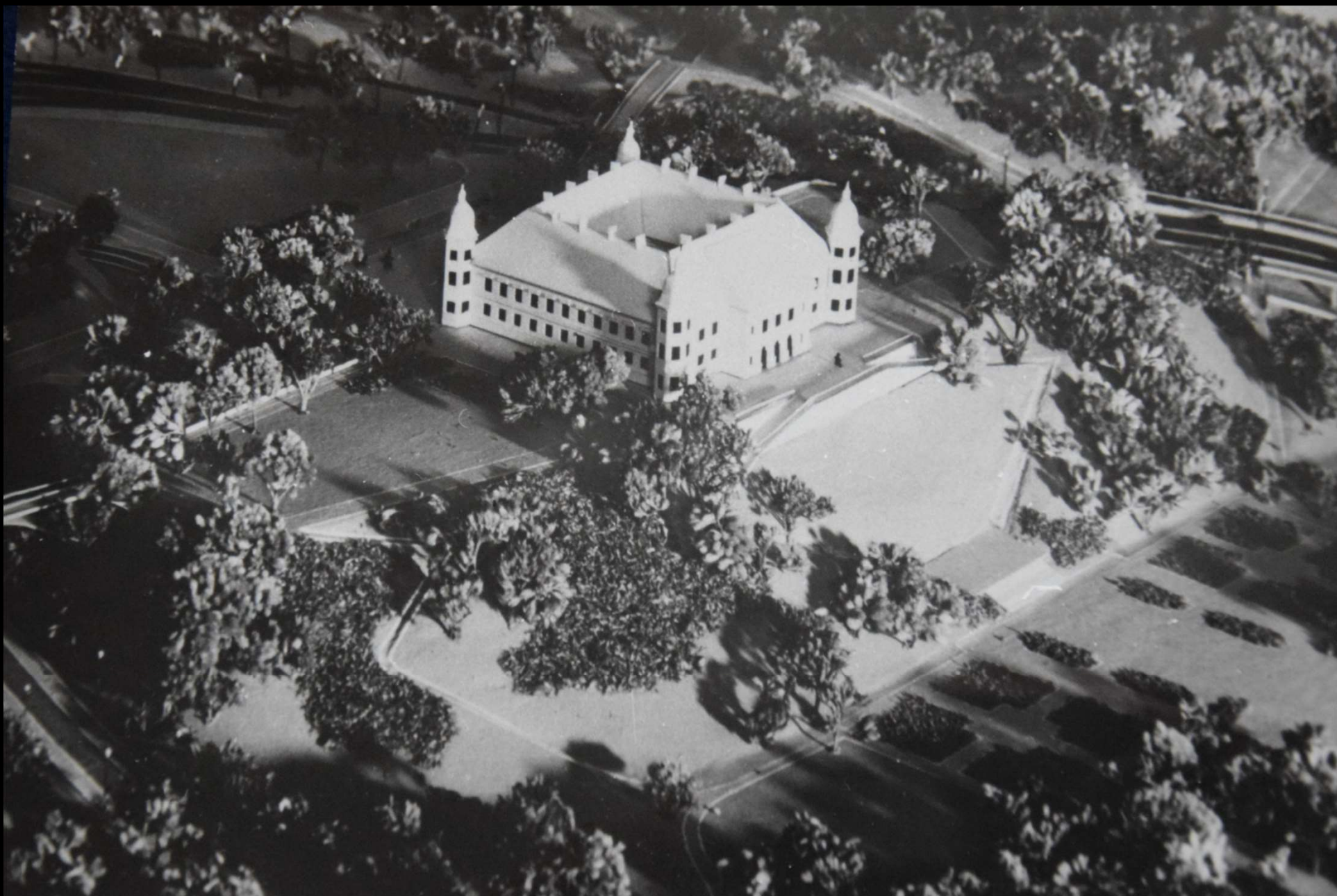
ŁAZIENKI PÓŁNOCNE – WARIANTY ODBUDOWY ZAMKU I OGRODU

W latach 70. XX wieku z inicjatywy profesorów Aleksandra Gieysztora, Stanisława Lorentza i Jana Zachwatowicza postanowiono odbudować zniszczony zamek według projektu prof. Piotra Biegańskiego.

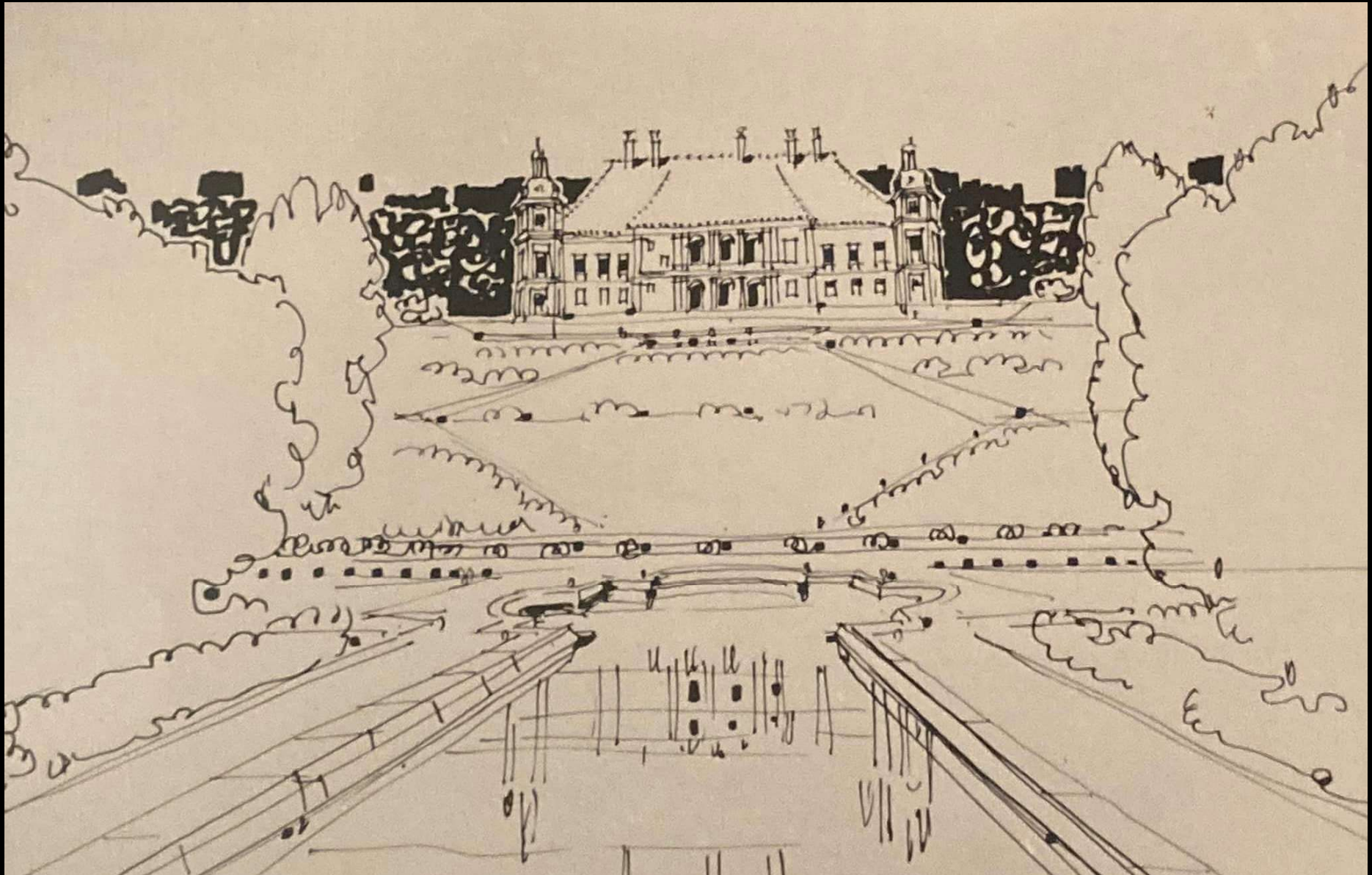
Rewaloryzację ogrodu wraz z kompleksem sportowym Agrykoli powierzono Longinowi Majdeckiemu z zespołem z BPBK Stolica.

MAKIETA ZAMKU UJAZDOWSKIEGO PO ODBUDOWIE WRAZ Z OGRODAMI

WIZUALIZACJA PROJEKTU ZAMKU UJAZDOWSKIEGO, SCHODÓW NA SKARPIE I KANAŁU KRÓLEWSKIEGO NA OSI ZAŁOZENIA

ZAMEK UJAZDOWSKI I OGRODY NA SKARPIE – STAN PO REALIZACJI PROJEKTU

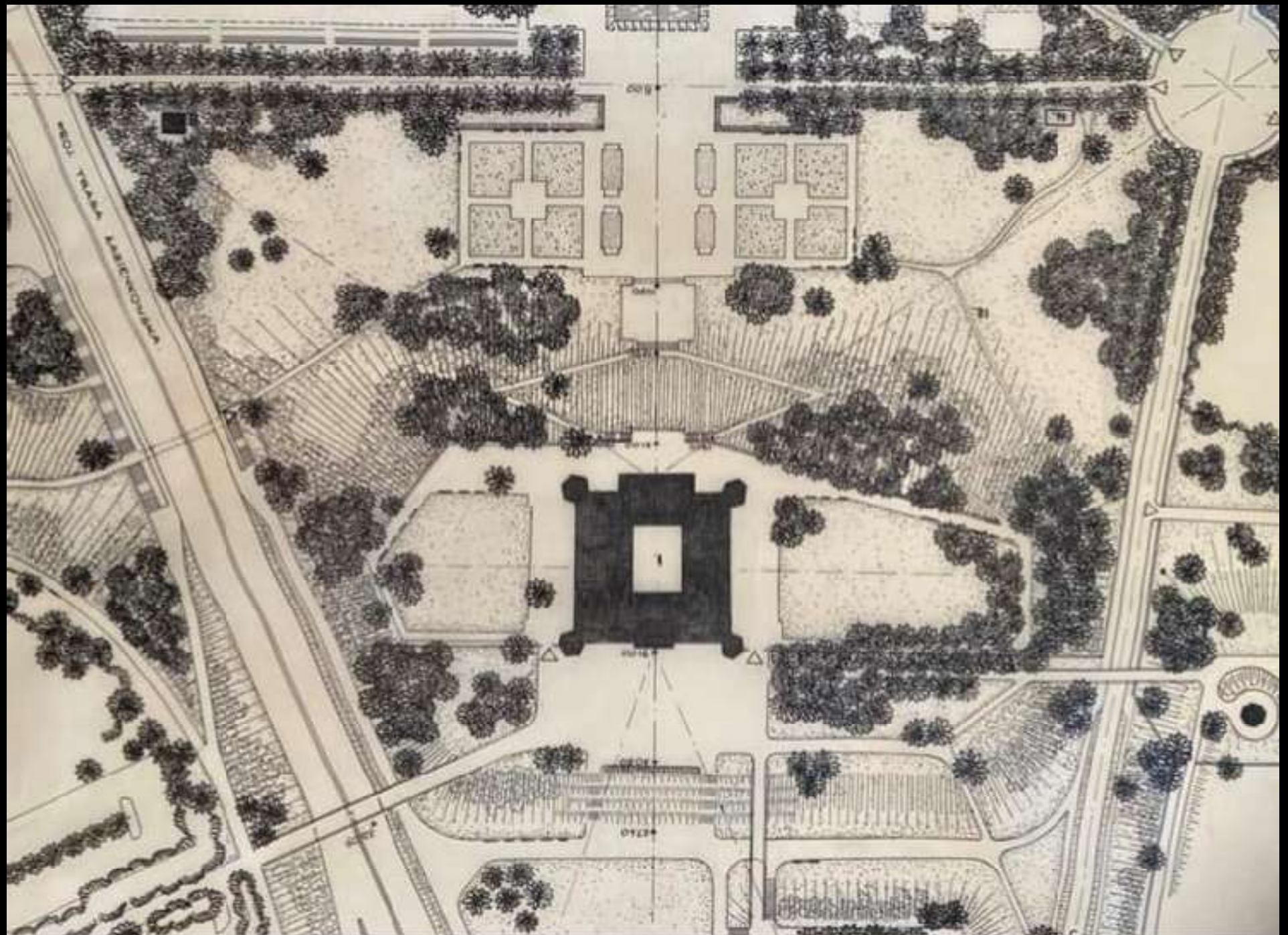

Rezydencja Ujazdowska
w ujęciu historycznym i
wg propozycji projektowej
L. Majdeckiego.
Na rysunku koncepcji
zaznaczony przebieg
planowanej Trasy
Łazienkowskiej.

Na dwóch kolejnych
slajdach detal fragmentu
skarpy z historycznym i
współczesnym układem
komunikacyjnym.
Widoczna inspiracja dla
nowego sposobu
ukształtowania przebiegu
dróg na kolejnych slajdach

1830

ZAMEK UJAZDOWSKI ZE SCHODAMI NA SKARPIE , OGRODEM I KANAŁEM – STAN WSPÓŁCZESNY

MATERIAŁY PRASOWE SPRZED LAT

Znowu w Łazienkach znowu i z nami...

Przewodniczący Prezydium St. R. N. Zygmunt Dworakowski stwierdza, że „pomnik Chopina ma być świętym Warszawy”

POMNIK CHOPINA

Na tej uroczystości nie zabrakło mazowieckiej pijalicy. Spiewał zespół pieśni i tańca „Mazowisz”

Jak na przemianach Spółność ogólną, pomnik (od lewej): Przewodniczący Rady Państwa — Aleksander Zawadzki, Zygmunt Dworakowski i profesor Dworakowski.

Do 16 lat wroci na swoje miejsce w warszawskich Łazienkach pomnik Fryderyka Chopina. Po miesiącu i zabiegach przez kilkanaście dni w 1948 r. w Warszawie, Symonowicza, gwałtownie przeszedł lat jena puły czoła i pomnik w sercach ludzkich. Rekonstrukcja nie była zadaniem łatwym. Tym bardziej, że przez długi okres sadzono się nad tym czy odbudować pomnik według dawnego wzoru, czy też w nowej formie. Tradycja i przywiązanie warszawiaków do „świętej” pomnikowej zwięzłości Chopin jest taki sam jak dawniej. Trwałaby przez dwa lata praw podłożony około 2 milionów 300 tysięcy złotych, olbrzymich przez Spółność Fundacji Odbudowy Stolicy, a zbranych przez cały naród. 11 maja 1948 r. nastąpiło uroczyste odświeżenie pomnika, poprzedzone koncertem chórowym w nowo odbudowanym Teatrze Stanisławskim w Łazienkach. Przy okazji, Eryka Narodowego Przewodniczący Rady Państwa, Aleksander Zawadzki, przesłał uroczyste życzenia: „Spółność spłoniła postać Chopina zaskutego w surowych wężach. Przewodniczący partii i rządu, delegacje stronnictwa politycznych, organizacji społecznych, młodzieży stępną na czele liczących wspaniałych kwiadów i na przewożonym podium wystąpił zespół „Mazowisz” i pomszono chór „Harta”.

Przewodniczący Przewodniczącego Prezydium St. R. N. Zygmunt Dworakowski zakończył uroczystości. Do głównego jednak wieczoru ciałowity tłum warszawisków w odwiedziny do swego Chopina (K-8)

Zdjęcie: Z. SIEMASZKO
STOLICA 18.05.1958

Porządki w Parku Łazienkowskim ruszyły pełną parą

Długofalowy plan renowacji „zielonego salonu” stolicy

Ekipy Miejskiego Przedsiębiorstwa Ogrodnictwa, które przejęło pieczę nad zielenią Parku Łazienkowskiego, z miejsca ośro wzięły się do pracy przy porządkowaniu tego zabytкового zespołu parkowego. Rozpoczęto od wywieszenia nagromadzonego tu śmieci, koszenia ściepowej wyskaki trawy, sadzenia kwiatów, przycinania i odchwaszczania żywopłotów. Wykaszono 50 ha trawników, zasadzono ponad 17 tys. kwiatów. Codziennie myje się asfaltowe alejki.

W PARKU słychać szept slipek, kłosek, pił, nożyc. Ale i inny sprzęt mechaniczny, jakby wywalało z niekórych głow, zagrało ciary parku, ba, nieomalie grozi mu zagłada.

Postuluje się zastąpienie mechanicznych koszarek — kosiarek, a transportu samochodowego — wozami kołowymi, choć przecież jakos taki nie namawia sprzętaczek w zabytkowych placach do froterowania parkietów ręcznymi szczotkami lub wyrzucenia elektrycznych odkurzaczy, a budowlanych Złamku do wyruszenia śrurwi.

Ruszyła budowa Dolnego Marymontu

Przygotowania do budowy 5 zespołów mieszkalnych (każdy składający się z 2 domów 24-kondygnacyjnych, 3 budynków 16-kondygnacyjnych i 1 budynku długiego, 11-kondygnacyjnego) które stworzą nowe osiedle na Marymontie Dolnym weszły w decydujące stadium.

Pomiędzy ulicami Podlesną, Gwiazdową, Godowską prowadzone są roboty wielu dziesiątków domków i rud.

Przy ul. Godowskiej ruszyły roboty związane z uzbraniem 43-hektarowego terenu osiedla.

Generalny wykonawca tego osiedla — KBM „Śródmieście” zamierza w roku bieżącym rozpocząć budowę trzech pierwszych domów. Są one ustrzuwane przez zbiegu ul. Podlesnej i Rajszewskiej. (1)

nikiego nie niepokoiły. Natomiast silniejszy sprzęt mechaniczny czy kłosał z niekórych głow, zagrało ciary parku, ba, nieomalie grozi mu zagłada. Postuluje się zastąpienie mechanicznych koszarek — kosiarek, a transportu samochodowego — wozami kołowymi, choć przecież jakos taki nie namawia sprzętaczek w zabytkowych placach do froterowania parkietów ręcznymi szczotkami lub wyrzucenia elektrycznych odkurzaczy, a budowlanych Złamku do wyruszenia śrurwi.

Z niewiadomych bliżej powodów decyzja gospodarzy stolicy o przekazaniu zieleni Parku Łazienkowskiego w opiekę wyspecjalizowanemu przedsiębiorstwu, zatrudniającemu blisko 100 ogrodników z wyższym wykształceniem, absolwentów Akademii Rolniczej, wiele dziesiątków techników ogrodniczych, napotyka na krytykę jakoby park przekazano w niefachowe ręce.

Kto ma więc opiekować się zielenią, jeżeli nie ogrodnicy?

Oczywiście. Za nową gospodarkę nie działała cudów w ciągu kilku tygodni czy miesięcy. Nie tylko o renowację zieleni tu chodzi. Nadstawo na terenie parku zbędnych szop, budek itp.

W kiepskim stanie technicznym znajduje się też wiele obiektów, poza Pałacem na Wodzie, Białym Domkiem i Pomarańczarnią, należących do Muzeum Narodowego i Pałacu Myślewickim, należącym do Urzędu Rady Ministrów.

Zadań jest wiele i dlatego Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy wytyczyło program prac na lata 1973—1978.

Zgodnie z tym programem zlecono już Zarządowi Dróg i Mostów naprawę dróg asfaltowych i z kostki, przedsiębiorstwu „Wod-Mel” — bieżącą konserwację stawów, Przedsiębiorstwu Konserwacji Zabytków — naprawę rzęzb parkowych.

W okresie jesienno-zimowym usunie się zostaną drzewa rosnące krzaki i spróchniałe drzewa.

Do końca hr. ma być zakończony remont Palmiarni i swiatni Diany. Zwrócono się do Miejskiego Przedsiębiorstwa Roboty Mostowych o wyremontowanie mostku przy Teatrze na Wyspie oraz zlecono specjalistom opracowanie dokumentacji na remonte dalszych obiektów.

Przygotowuje się regulamin dla spacerowiczów, który przewiduje m. in. zakaz używania odzieżników transportowych i magnetofonów.

Wprowadzono już zakaz sprzedaży piwa na terenie parku. Wydano polecenie użytkownikom kilku stałych obiektów na terenie parku nasychniastowego przystąpienia do uporządkowania obiektów.

W trosce o należytą konserwację zieleni nie tylko dorofnie obduszono wszystkie stawy ogrodników, ale także zamówiono instalację za granicą wyskokoprawną, znacznie cichszą od krajowych, maszyn i urządzeń. Jak: kosiarki, nożycy elektryczne, sprzęt do zarniatania, a krajowe wózeki akumulacyjne wyeliminują transport spalinyowy z parku. Wzmocnią się straż parkowa, otrzyma ona kilka dobrych psów, strażnicy wyposażeni będą w radiotelefony.

Do 1975 r. ma być opracowany przez Wydział Kultury Prezydium St. R. N. przy ściślejszej konsultacji z wybitnymi specjalistami — kompleksowy projekt zagospodarowania parku, głównie jeżeli chodzi o poszczególne budynki, sposoby ich użytkowania oraz remontów. Przeprowadzone zostaną remonty Koszar podchorążych, budynek gospodarczy i kotłownia przy szklarniach, rzew, folwar, budynek Starej Kordery.

W 1978 r. zakończony ma być ostatecznie wieloletni program prac w Parku Łazienkowskim, remontem ostatnich budowli i budynków. (1)

